

Hodnocení diplomové práce Hany Němečkové „Viděné neviděné“

Mgr.A. Lenka Klodová, Ph.D.

Hana Němečková přišla do našeho ateliéru z bakalářské studia na Institutu tvůrčí fotografie v Opavě a s sebou si přinesla:

- praktické fotografické dovednosti
- jisté fotografické stereotypy
- víru v samonosnost fotografického obrazu, která mně od počátku velmi dráždila
- silné osobní tělesné zkušenosti
- unikátní zkušenost žitého židovství, kterým nás neustále v ateliéru obohacuje, ochotně se stává terčem židovských vtipů
- čerstvé mateřství, kdy předvedla zcela příkladný souběh úlohy matky a umělkyně. Její mimořádná zátěž při péči o dítě se nijak neprojevila na uměleckém výkonu a poněkud paradoxně oceňuji i to, že se jí mateřství nestalo mimořádným tématem tvorby, ale spíše se prosublimovalo do obecnější citlivosti a empatii, která je z Haniny tvorby velmi patrná.

Diplomová práce – „duchovní“ portréty vybraných lidí - patří k vrcholu Haniny tvorby na FAVU. Jedná se o práci velmi důkladnou a systematickou, ve které se spojuje několik rovin průzkumů. Hana nejprve pracovala se svou osobní zkušeností a s vlastním pozorováním. Vytipovala si ze svého okolí lidi, u kterých subjektivně zahlédla nějakou formu náboženské citlivosti. Tyto lidi požádala o zodpovězení několika otázek. Vybrala pro jednotlivé modely typické prostředí, shromáždila předměty, oblečení, rekvizity, které pro každého jednotlivě mohou vyjadřovat jeho „víru“. Vybavila se potřebnými fotografickými zbraněmi, především světly.

Po této důkladné přípravě teprve začínalo dobrodružství a cesta za obrazem. S každým „modelem“ nafotila postupně velkou sérií fotografií, která je vzájemnou komunikací. Při focení jsou přibírány a odkládány rekvizity, mění se světlo, pozice, výraz, pózuje se, odpočívá i zachycuje v autentických momentkách.

Po každém fotodobrodružství je v počítači nashromážděno velké množství fotek a přichází ke slovu Roland Barthes: Která z nich je pouhým „studiem“ a která obsahuje ono žádoucí „punctum“ – ono „něco“, zápolí, ve kterém obraz rezonuje dál do naší osobní i obecně sdílené zkušenosti? Konečný výběr je výsledkem nekonečného prohlížení souboru s otevřenou vyprázdněnou myslí, srovnávání s výchozími znalostmi a ověřování výběru u mnoha ostatních pozorovatelů.

V odvolání na dalšího velkého myslitele fotografie Viléma Flussera připomínám pro mně důležitý fakt, že fotografie je postindustriálním objektem. Je to objekt, jehož podstata již není materiální, ale několikastupňově procesuální, ale zároveň v sobě pozůstatky materiálního předmětu nese, především pokud se jí rozhodneme vystavovat. Proto velmi u Hany oceňuji, že se odhodlala opustit stereotypní představy o fotografii jako klasického tisku na podložce a pokusila se řešit i otázku prezentace fotografií invenčně, formou,

kteřá by mohla vizuálně podpořit původní koncept. Vystavení fotografií v pásu vizualizuje myšlenku universálnosti určité lidské duchovnosti, kteřá zůstává konstantní, ať již se projeví příslušností k tradiční cířkvi, veganstvím nebo vztahem k vlastnímu tělu.

Za nejpodstatnější moment práce Hany považuji fakt, že provedla v nejlepší smyslu umělecký výzkum. Na podkladě teoretických úvah a informací vytvořila fotografický obraz, který zachycuje vše ze vstupních materiálů, ale zároveň podává mnoho informací navíc. Tyto však nejsou zpětně do slov převeditelné.

Zkoušela jsem z fotografií vydedukovat, jaký tedy obraz současného „duchovního“ života českých mladých lidí mezi 20 – 40 rokem je. Vidíme zde takové hodnoty - „nadstavby“ – jako mateřství, zážitek vlastního těla, ať už ve smyslu jeho dokonalosti nebo naopak omezenosti, víru v lásku a krásu, různé formy meditace, dobrovolné vydělení se z mainstreamu. Vlastně teoreticky nic extrémního, nebo extra náboženského. Ale Hana dokáže ve svých fotografiích představit téma tak, že vidíme, jak i toto „obyčejné duchovno“ dokáže z jednotlivých lidí udělat celisté, důstojné, pevně ukotvené osobnosti.

Navrhované hodnocení A

Ve Sluhách 12.5.2013